ὁ Θυγγισμὸς, ἀλλ' ὄχι ποτὲ καὶ νὰ ἀνασπασθῇ πρόῤῥιζος. Ἐὰν δ' ἀφεθῶσιν αἱ ῥίζαι του εἰς τὴν γῆν, θέλει ἀναβλαστήσειν πάλιν, ὅταν τύχωσι περιστάσεις εὐνοϊκαί. Ὁ διωγμὸς δὲν ἐξαλείφει ποτὲ φρονήματα θρησκευτικὰ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐγχαράττει αὐτὰ βαθύτερον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Μόνον ἡ ἐπιστήμη, ἀνοίγουσα τοὺς νοητικοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνθρώπου, ἐνισχύει αὐτὸν νὰ καθαρίζῃ τὴν ψυχὴν ἀπὸ προλήψεις καὶ ὀλεθρίους πλάνας. Κατ' εὐτυχίαν δὲ τὸ δραστήριον τοῦτο μέσον δὲν λείπει οὔτε εἰς τὴν Ἰνδίαν. Πρό τινος καιροῦ Ἰνδὸς νέος, στολισμένος μὲ μάθησιν Εὐρωπαϊκὴν, ἐδιώχθη ὑπὸ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ διότι παρημέλει τὴν εἰδωλολατρείαν. Βιασθεὶς δὲ νὰ παρασταθῇ εἰς τὸν βωμὸν τῆς Καλῆς, ἀφοῦ ἐπροσκύνησε μέχρι ἐδάφους, 'Ἐλπίζω,' εἶπε, 'κυρία Καλὴ, ὅτι εἶσθε πολλὰ καλὰ εἰς τὴν ὑγείαν σας.' Παῖς Ἰνδὸς, ἀνατεθραμμένος καθὼς ἡμεῖς, δυσκολεύεται τόσον νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν Καλὴν, ὅσον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι. Πνεύματα, παιδιόθεν ποτισμένα τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν ἐπιστήμην τῆς Εὐρώπης, δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ τερατώδη ἄτοπα τῆς Ἰνδίας. Δὲν δυνάμεθα λοιπὸν εὐλόγως νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι αἱ γνώσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν γραμμάτων, ὅσας ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους διαδίδουν τὰ γυμνάσια τῆς κυβερνήσεως, καὶ αἱ οὐράνιαι ἀλήθειαι τοῦ Εὐαγγελίου, ὅσας ἐκ τοῦ ἄλλου κηρύττουν οἱ ἐπίτροποι τῶν ἀποστολικῶν ἑταιριῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς, θέλουν τελευταῖον καὶ τὸν Θυγγισμὸν ἀνασπάσειν πρόῤῥιζον, καὶ ὁλόκληρον τὸ πεπαλαιωμένον οἰκοδόμημα τῆς ψυχοφθόρου εἰδωλολατρείας τῶν Ἰνδῶν ὑποσκάψειν καὶ κατακρημνίσειν ἐκ θεμελίων;

ΤΟ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ ΞΥΛΑΡΙΟΥ.

Το ἀκολούθως ἱστορούμενον συνέβη εἰς τὴν νῆσον τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ Ῥαροτόγγαν, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι ἕως πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἦσαν παντάπασιν ἀναλφάβητοι, καὶ ἠγνοοῦσαν τὴν τέχνην τοῦ κοινοποιεῖν διὰ γραμμάτων τὰς ἰδέας των.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, λέγει Ἄγγλος τις, ὁ ὁποῖος κατεσκεύαζεν οἰκοδόμημά τι διὰ τοὺς ἐντοπίους, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ἐξέλθω εἰς τὸ ἡμεροκάματον χωρὶς τὴν γωνίαν μου, ἔλαβα ξυλάριόν τι, καὶ ἔγραψα ἐπ' αὐτοῦ μὲ ἄνθρακα πρὸς τὴν γυναῖκά μου, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ μὲ στείλῃ τὸ ἐργαλεῖον. Ἐκάλεσα δ' ἕνα τῶν ἐπισήμων ἐγχωρίων, καὶ τὸν εἶπα, 'Φίλε, ἔπαρε τοῦτο· ἄμε εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ δὸς αὐτὸ εἰς τὴν σύζυγόν μου.' Ὁ ἀνὴρ οὗτος εἶχεν ἀλλόκοτον τινὰ πρόσοψιν, ἦτον ὑπερβολῇ ταχυκίνητος, καὶ εἶχε χρηματίσειν μέγας πολεμιστής· ἀλλ' εἰς μάχην τινὰ ἀπέμεινεν ὁ δυστυχὴς μονόφθαλμος· τώρα δὲ, προσηλώσας εἰς ἐμὲ τὸ ἓν αὐτοῦ ζωηρότατον ὀμμάτιον, εἶπεν ἐκπεπληγμένος, 'Τί! νὰ ὑπάγω τοῦτο εἰς τὴν γυναῖκά σου; ἂν τὴν δώσω ἓν ξυλάριον, πρέπει βέβαια νὰ μὲ στοχασθῇ μωρὸν, καὶ νὰ μὲ ἐπιπλήξῃ.' 'Ὄχι,' τὸν ἀπεκρίθην· 'μὴ φοβῆσαι· ἔπαρέ το, καὶ ὕπαγε ἀμέσως· ἔχω βίαν.'

Πληροφορηθεὶς ὅτι ὡμιλοῦσα μὲ τὰ σωστά μου, τὸ ἐπῆρε, καὶ ἠρώτησε, 'Τί νὰ εἴπω;' Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, 'Τίποτε δὲν ἔχεις νὰ εἴπῃς· τὸ ξυλάριον θέλει φανερώσειν τί χρειάζομαι.' Μὲ θαυμασμοῦ καὶ περιφρονήσεως βλέμμα, ὕψωσε τὸ ξυλάριον, καὶ εἶπε, 'Πῶς ἐμπορεῖ τοῦτο νὰ ὁμιλήσῃ; δὲν ἔχει στόμα.' Τὸν παρεκάλεσα τότε νὰ ὑπάγῃ ἀμέσως, καὶ νὰ μὴ χάνῃ τόσην ὥραν ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ. Φθάσας εἰς τὸν οἶκον, ἔδωκε τὸ ξυλάριον εἰς τὴν συμβίαν μου, ἥτις τὸ ἀνέγνωσε, τὸ ἀπέῤῥιψε, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ κιβώτιον τῶν ἐργαλείων· ὁ ἐντόπιος, ἀποφασισμένος νὰ ἴδῃ τὸ τέλος τῆς μυστηριώδους ταύτης πράξεως, τὴν ἠκολούθησεν ἀπὸ κοντά. Λαβὼν δὲ τὴν γωνίαν, εἶπε, 'Στάσου, κόρη μου· πόθεν ἐκατάλαβες ὅτι ὁ ἀνήρ σου χρειάζεται τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο;' 'Καλὲ,' ἀπεκρίθη ἐκείνη, 'ἐσὺ δέν μ' ἔφερες ἓν ξυλάριον;' 'Ναὶ,' εἶπεν ὁ ἐκπεπληγμένος πολεμιστής· 'ἀλλὰ δὲν τὸ ἤκουσα νὰ εἴπῃ τι.' 'Ἂν δὲν τὸ ἤκουσες σὺ,' ἀπεκρίθη ἐκείνη, 'ἐγὼ τὸ ἤκουσα· διότι μ' ἐγνωστοποίησε τί θέλει ὁ ἀνήρ μου, καὶ τώρα, σὲ παρακαλῶ, ἔπαρε τὴν γωνίαν, καὶ ἐπίστρεψε τὸ γρηγορώτερον.'

Ὁ γηραλέος νησιώτης ἐπήδησεν εὐθὺς ἔξω τοῦ οἴκου· πιάσας δὲ καὶ τὸ μυστηριῶδες ξυλάριον, ἔτρεχε διὰ μέσου τοῦ χωρίου, μὲ τὸ ἐργαλεῖον εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ μὲ τὸ ξυλάριον εἰς τὴν ἄλλην, κρατῶν αὐτὰ ὅσον ὑψηλὰ ἔφθαναν οἱ βραχίονές του, καὶ φωνάζων, 'Ἰδέτε τὴν σοφίαν τῶν Ἄγγλων τοίτων· τὰ ξύλα κάμνουν νὰ ὁμιλῶσι, τὰ ξύλα κάμνουν νὰ ὁμιλῶσιν!' Ἐγχειρίσας με τὸ ξυλάριον, ἠθέλησε νὰ μάθῃ τίνι τρόπῳ ἠδυνάμην νὰ συνομιλῶ οὕτω μὲ ἀπόντα ὑποκείμενα. Ἐγὼ ἐξήγησα τὴν ὑπόθεσιν ὅσον ἠμποροῦσα καθαρώτερον· ἀλλὰ τόσον μυστηριῶδες ἐφαίνετο εἰς τὸν ἐντόπιον τὸ κατόρθωμα τοῦ ξυλαρίου, ὥστε, δέσας αὐτὸ ἀπὸ σχοινίδιον, τὸ ἐκρέμασε περὶ τὸν τράχηλον, καὶ τὸ ἐφοροῦσε καιρόν τινα. Δι' ἀρκετὰς ἡμέρας τὸν ἐβλέπαμεν πολλάκις περιτριγυρισμένον ὑπὸ πλήθους ἀνθρώπων, οἵτινες μὲ προσπάθειαν μεγίστην ἠκροάζοντο αὐτὸν, ἐνῷ ἐδιηγεῖτο τοῦ ξυλαρίου τὸ θαυματούργημα.